

Cenzúra nélkül, ahogy a „Szentlélek diktálta”

2011 november 26. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

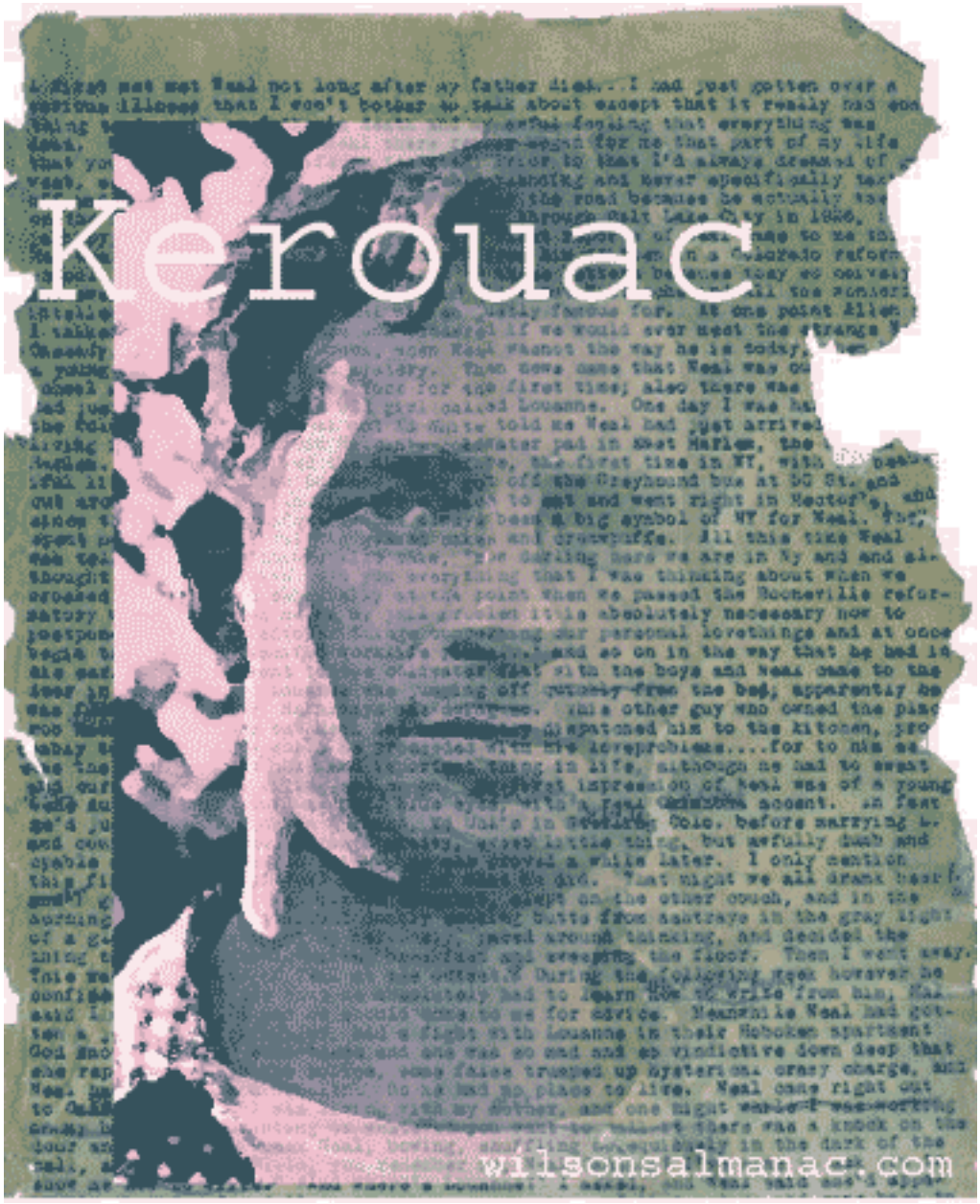
Értékelés kiválasztása
nincs értékelve

Még

Mérték

Akkor amit anno elolvastunk, az nem is ért egy kalap szart se? Cimborám így fogadta a hírt, mikor elmondtam neki: péntek este a Nyugati téri Alexandra könyvesházba megyek, ahol Jack Kerouac kultikus m?vének, az Úton cím? beatbibliának azt a fordítását mutatták be, amely az „eredeti tekercs” alapján készült. Megpróbálok válaszolni is a kérdésre.

Na, a tekercs kapcsán ne a Holt-tengerre gondoljunk, de azért közel vagyunk: a legenda ugyanis úgy szól, hogy egy alaposan átbenzedrinezett (az ötvenes évek speedje volt a „benyó”) három hét után Kerouac egy összeragasztott papírrengetegre, folyamatos révületben, a spontán próza minden el?írásának megfelel?en leírta úti élményeit, majd elvitte kiadatni a m?vet úgy, hogy közölte, szerkeszteni nem lehet, mert a sorokat maga a Szentlélek diktálta. Ez a sztori jól hangzik, de csak három dolog igaz bel?le: a három hét, a tekercs, és persze Kerouac, aki valójában kávézott és jegyzetekb?l leste az inspirációt, a szerkesztést pedig ? maga is megkezdte a kiadás el?tt. Kés?bb pedig valószín?leg csak m?balhét csapott, mikor közölte, hogy dühíti az a sok felesleges vessz?, ami a szerkesztés során bekerült a szövegbe, mivel M. Nagy Miklós emlékeztet: 1956-ban, amikor már tombolni látszik a beatkorszak, maga a szerz? közli, hogy belemegy minden kompromisszumba, csak adják már ki nagy m?vét.

A fordítótól tudtuk azt is, hogy a legendát leginkább Allen Ginsberg terjesztette, és még azt is, hogy a tekercsnek csak akkor szabad megjelennie, ha már „mindenki meghalt”. Mármint aki a könyvben szerepel, ugyanis Kerouac látomásokkal kiegészített útinaplóját valós nevekkel írta meg, így a szerkesztett kiadás Dean Moriartyja a tekercsben Neal Cassady néven szerepel, de találkozhatunk a nagy bolyongásban a Meztelen ebéd szerz?jével, William Burroghs-zal, és hát persze Ginsberggel is. Ez már önmagában is izgalmas, pláne, ha hozzátesszük, hogy bizony a cenzúrázott részek is visszakerültek (igen, cenzúra, ott, amit úgy hívnak: land of the free). 2007-ben aztán hosszas tulajdonjogi viták után, a szerkesztett változat kiadásának ötvenedik évfordulójára megjelent a tekercs

könyv alakban, a „tiszta létezés eksztatikus öröme”. Négy év múltán pedig magyarul is kapható, stílusosan dombornyomott, rendszámtáblára emlékeztet? borítóval, és bekezdések nélkül, lobogva áradó sorokkal. Földes László Hobónak ez pluszélmény, különösen úgy, hogy a nyolcvanas években, Bartos Tibor fordításában megjelent kiadást olvasva nem is tudta, hogy van ennek egy eredetije. S?t, magát a tekercs történetét is Ginsbergt?l hallotta, amikor a költ? itt járt Magyarországon. És Hobo még akkor is valamiféle WC-papírra asszociált, lévén itt és akkor semmilyen információhoz nem jutottak hozzá.

Fasírt és konzerv

Itt fel is merült, hogy a magyar fordítóknak miért is van/volt/lesz nehéz dolguk: konzervdobozt kellett írni sörös doboz helyett, mert a legvidámabb barakkban még nem volt dobozos sör, és fasírtot hamburger helyett, mert hát hamburger se volt. M. Nagy pedig a dig szó kapcsán került bajba. Az angol szó azt jelenti: ásni, de használják olyan értelemben is a szlengben, mint nálunk azt, hogy „vágod?". És hogy tovább bonyolítsuk: még gyönyörködést is jelent. Hobo is bevallotta, irtózatos nehéz átmenteni az olyan szavakat például, hogy Jumpin' Jack Flash, és egyáltalán: kemény dió a lobogó szlenget visszaadni, ami szándéka szerint olyan, mint egy folyam, egy igazi, zenei lebegés. Aztán az id? sem a fordítónak dolgozott: a gyorsan kopó szlengre úgy kellett figyelnie, hogy egy hatvanéves szöveggel dolgozott, nem adhat hát mai aranyköpéseket a beatkorszak h?seinek szájába.

A tekercs

És akkor a kérdés. Hogy melyik is az igazi? A szerkesztett változat, vagy amelyik kigördült Kerouac írógépéb?l? A kanonizált, vagy a Szentlélek sugallta? Hiszen az egyik az mégiscsak majdnem olyan, amilyennek írója tervezte, a másikból viszont idéznek és idézünk már több évtizede. M. Nagy szerint egy csemege született most meg, Hobo viszont erre a folyamra fog most ráülni, sok zenével, Bob Dylannel méghozzá, és élményeit egy közös estbe gyúrja majd össze.

De egy biztos: a fejfed?nyi ürüléknél egész biztos többet ér a rongyosra olvasott, szerkesztett verzió. Mert mindenkinek be fog ugrani a saját útja. Nekem is a piaci antikvárius, akit?l vettem, és azok a dögunalmas fizikaórák, amikor a pad alatt az Útont olvastam. És amikor a gimnáziumunk el?tt megállt egy mulatóst ordíttató platós IFA, és dudált, hogy vegyünk szabolcsi almát, legszívesebben felugrottam volna és mentem volna velük tovább. Mondván: a mi 51-esünk is van olyan izgalmas, mint a 66-os út, és ezek az arcok is vannak olyan szédültek, mint Dean Moriarty. Utóbbi helyett ugye most Neal Cassadyt fogok olvasni, és ezt szokni kell majd. De azt hiszem, menni fog.

mno.hu - **Tompos Ádám**

Ajánló